

Therapietrouw: een kwestie van gewoon slikken?

Marcia Vervloet

NIVEL

Kennis voor betere zorg

Wie ben ik?

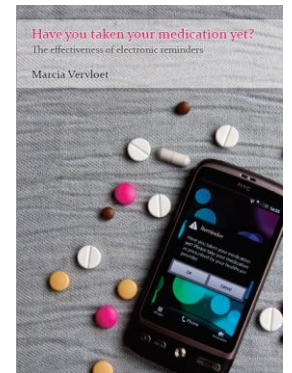

Dr. Marcia Vervloet
Senior onderzoeker
Farmaceutische Zorg
Nivel

Expertise: patiënten ondersteunen in hun geneesmiddelgebruik, direct & indirect

- **Patient ervaringen** met en voorkeuren voor medicatie
- (Technologische) **interventies** om therapietrouw te verhogen
- **Implementatie** van therapietrouw bevorderende interventies
- Verbeteren van **communicatie** tussen apotheekteam & patiënt

Quiz

Vraag 1 / Slido

25% van de patiënten die medicatie voor een chronische aandoening gebruiken is **niet therapietrouw**

Waar

Niet waar

Vraag 2 / Slido

30% van de patiënten die medicatie gebruikt voor een chronische aandoening **stopt hier na 1 jaar mee**

Waar

Niet waar

Vraag 3 / Slido

5% van de patiënten **start helemaal niet** met het medicijngebruik

Waar

Niet waar

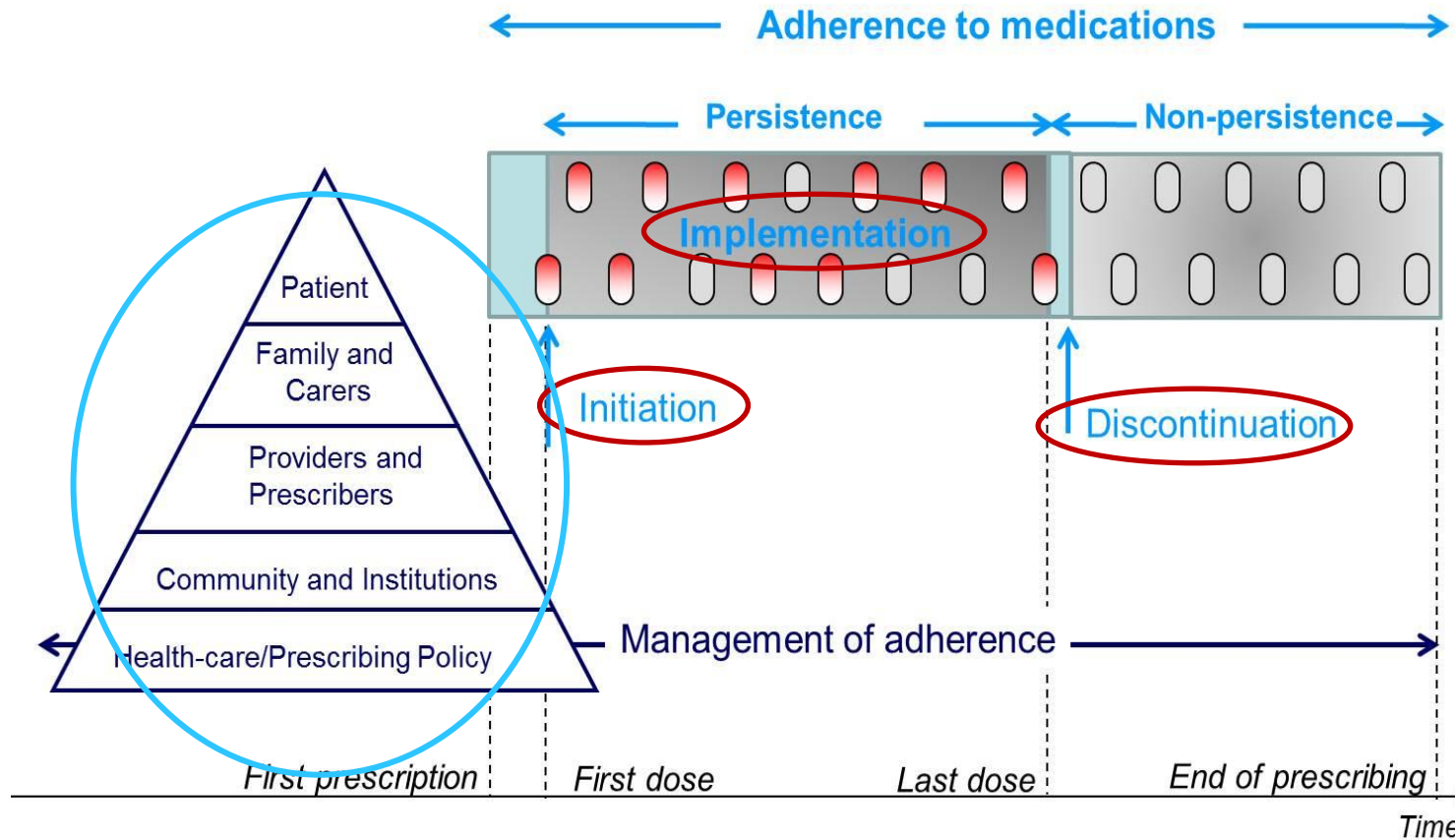
Wat is therapietrouw?

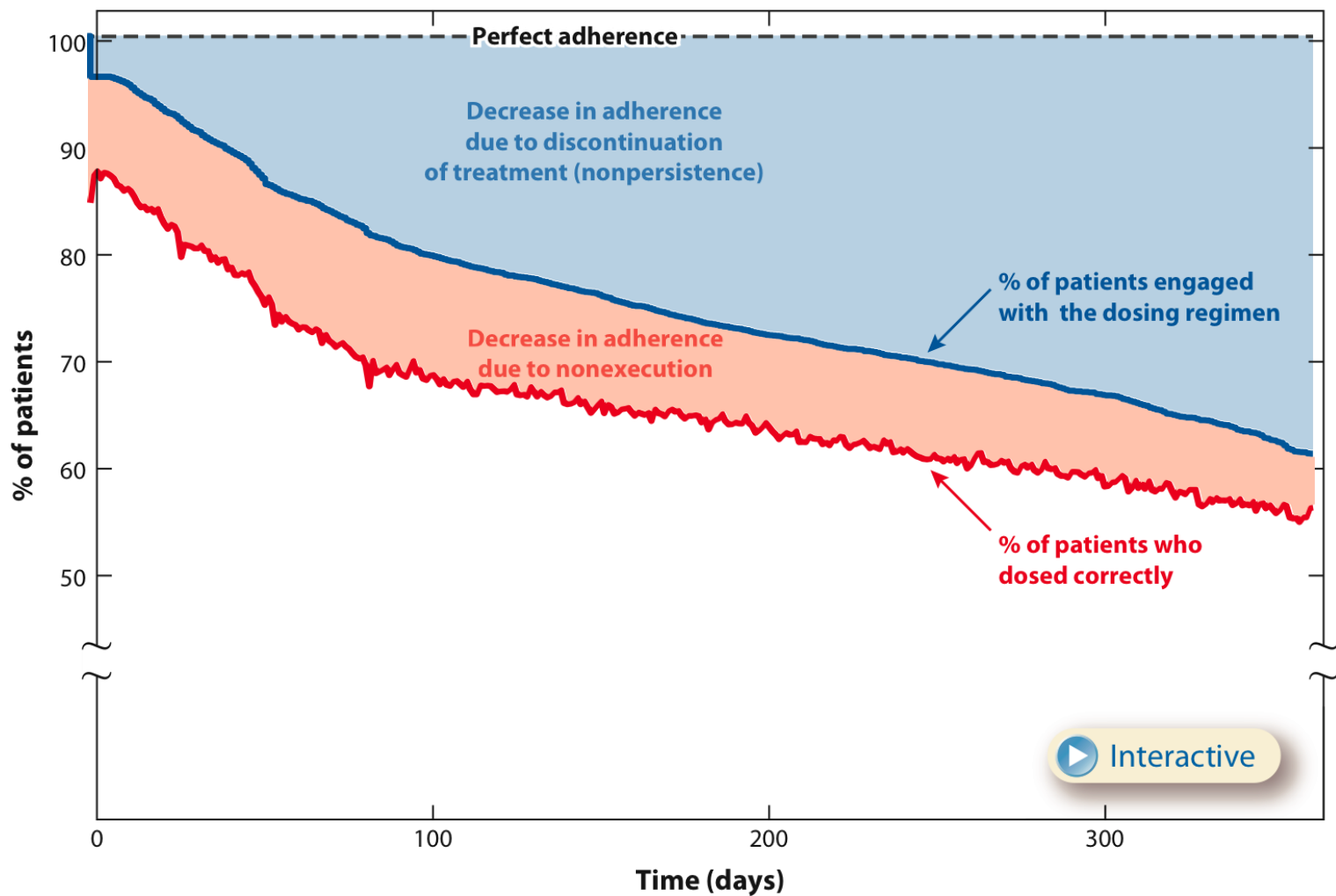
De mate waarin een patiënt zijn medicatie gebruikt in **overeenstemming** met de afspraken die hij daarover heeft gemaakt met zijn behandelaar

Het gaat niet (alleen) om de vraag of patiënt de medicatie neemt. *Door afstemming komen tot de optimale behandeling gegeven de mogelijkheden en wensen van de patiënt.*

Therapietrouw is complex fenomeen

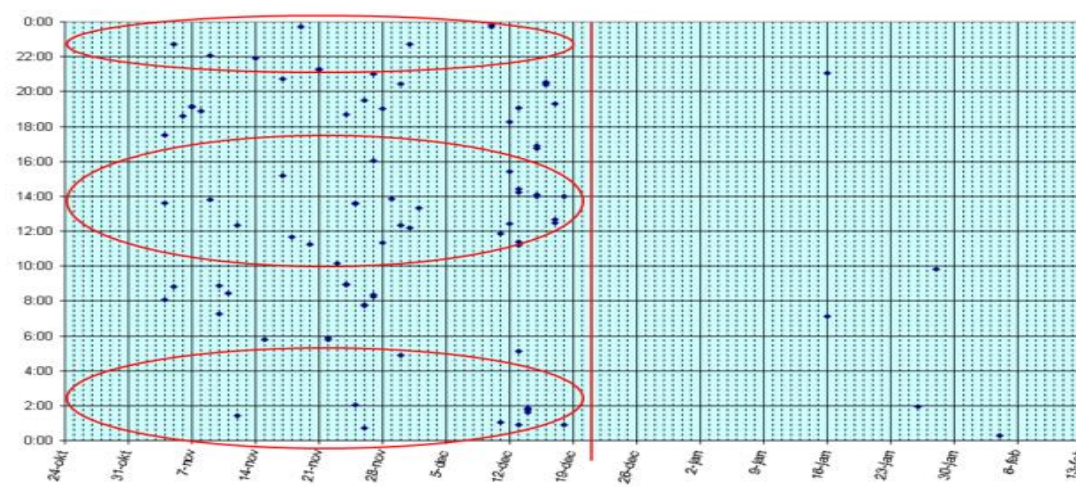
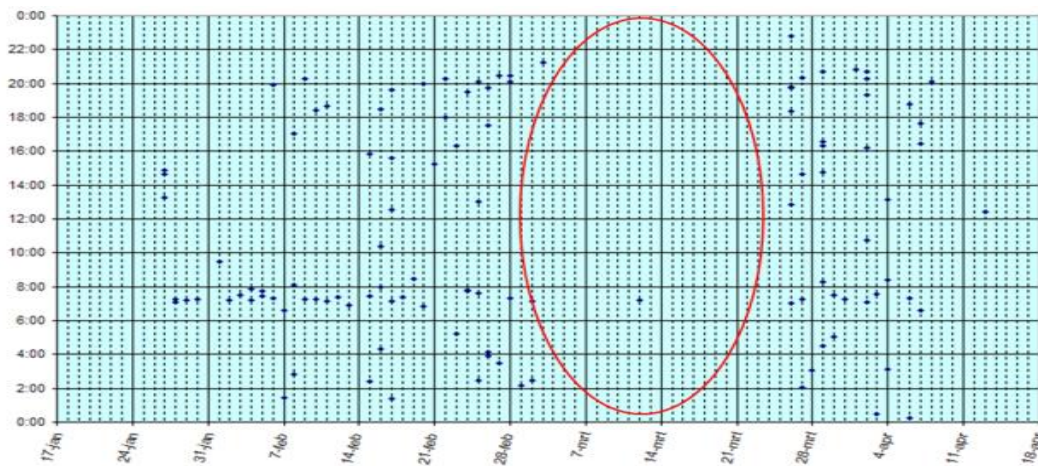
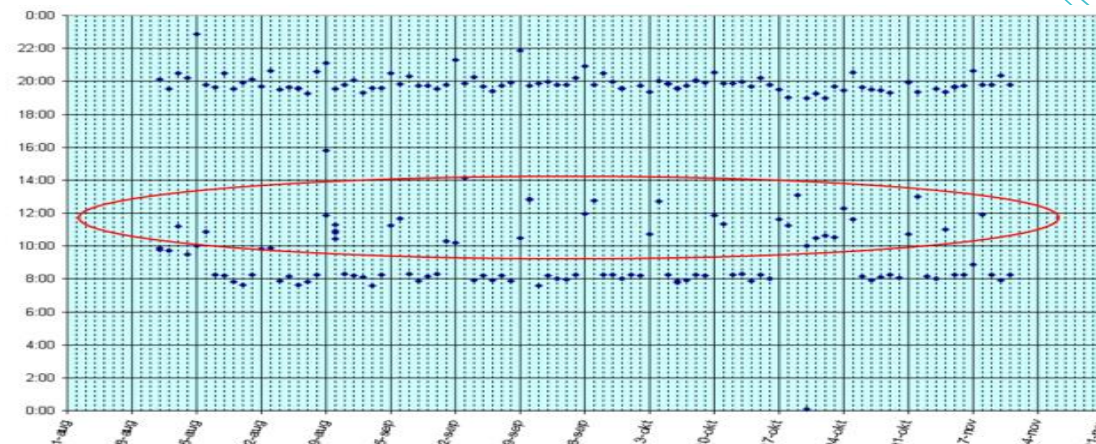
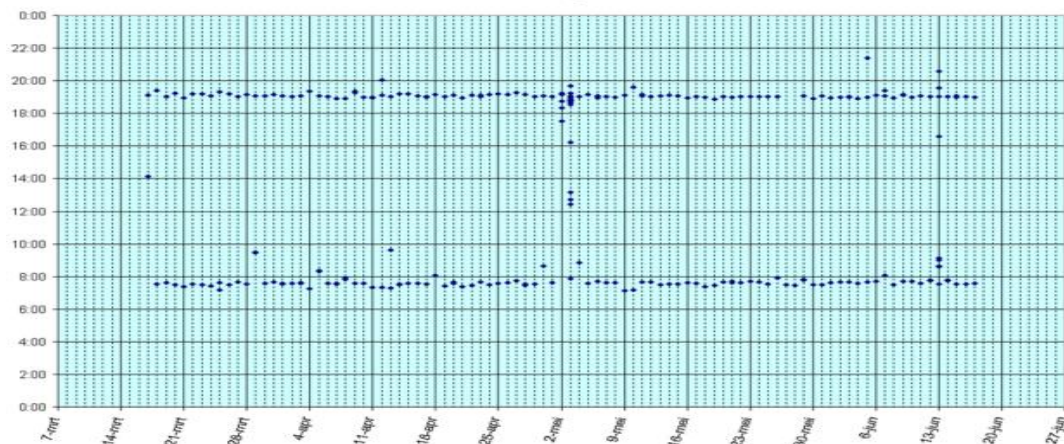

Tijdsverloop in therapietrouw van 16.907 patiënten uit 95 studies die medicatie gebruiken voor een chronische aandoening gedurende het eerste jaar

[Interactive](#)

Medicatie innamepatronen

Vraag 4 / Slido

Er zijn **minder dan 500 determinanten** die van invloed kunnen zijn op de therapietrouw

Waar

Niet waar

Zoveel mensen, zoveel redenen

“Ik vertrouw het soms niet al die medicijnen, ik begin er niet aan”

“Mijn moeder let altijd goed op of ik mijn medicijnen neem, maar bij mijn vader vergeet ik het vaak”

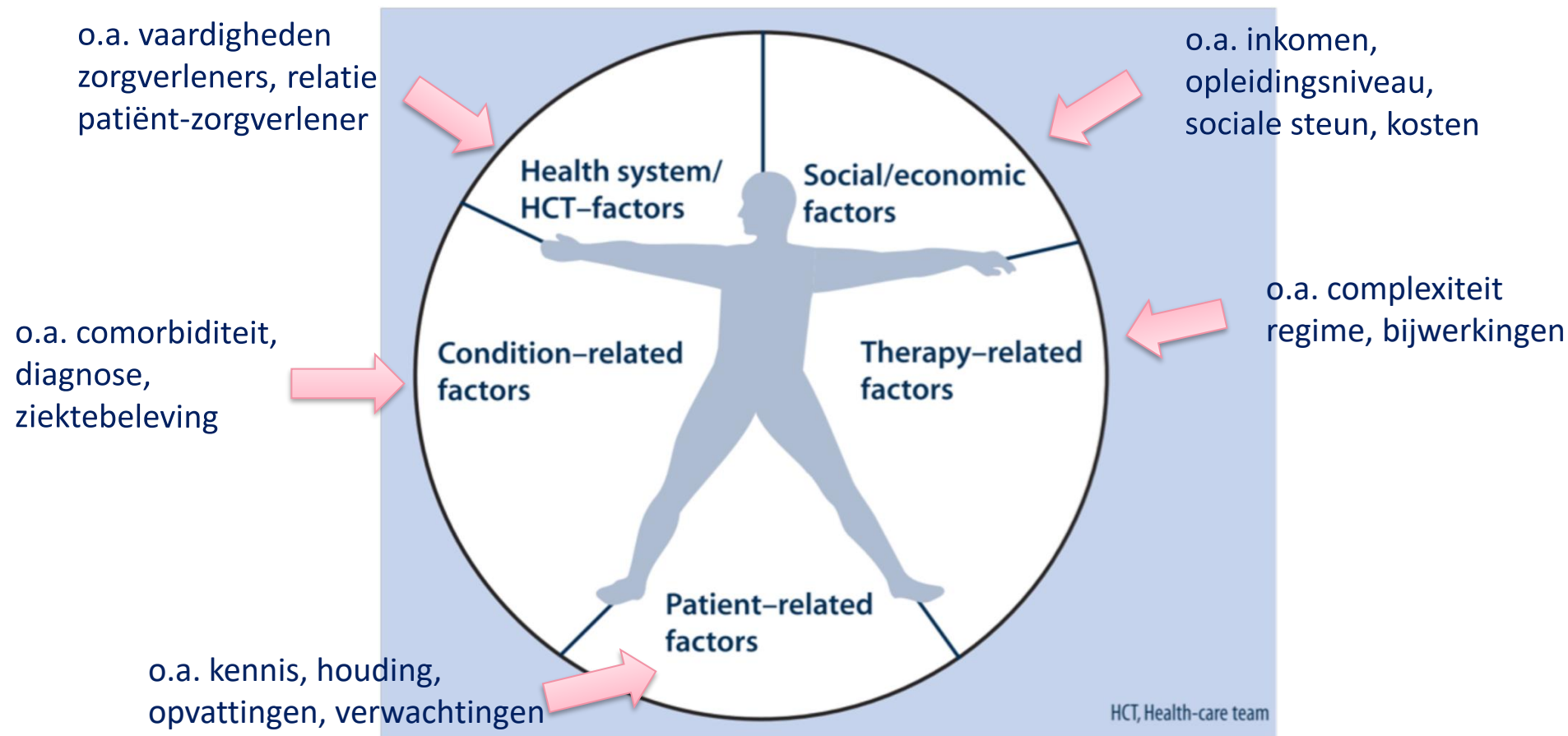

“Soms heb ik gewoon geen zin om mezelf te prikken, bijvoorbeeld op schoolkamp”

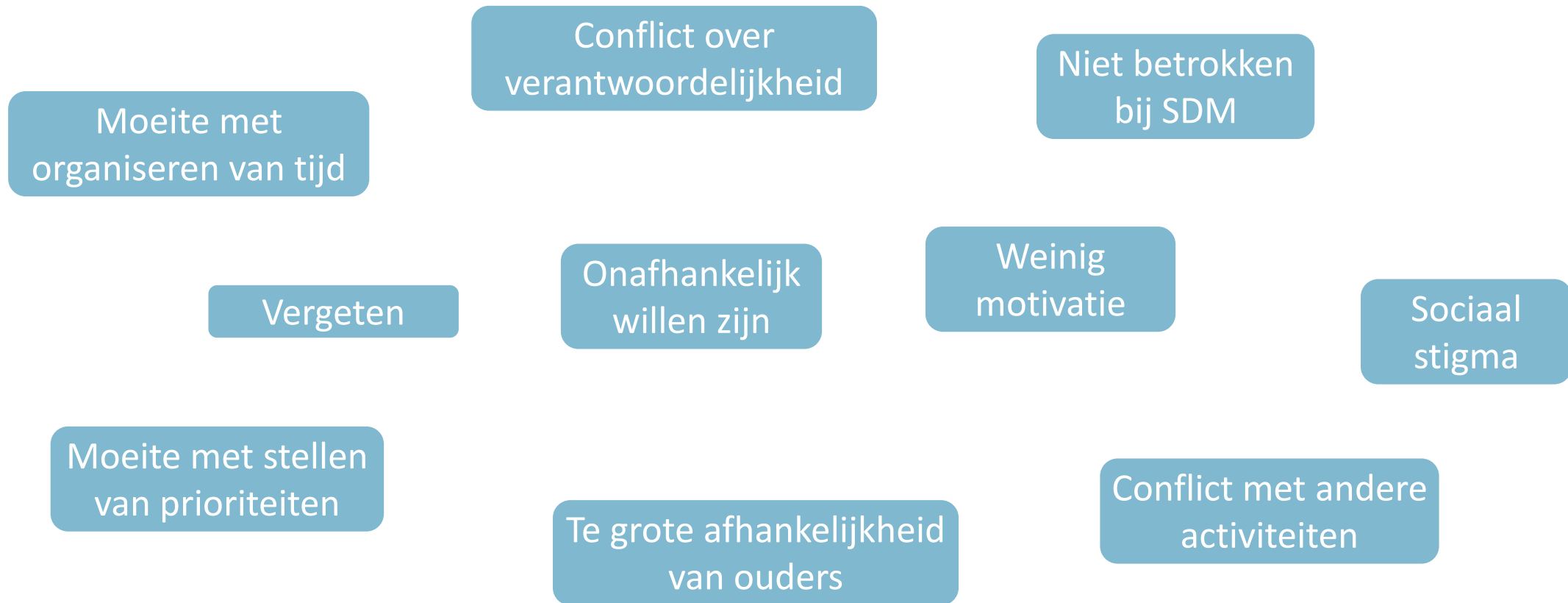

“Ik zie het nut niet zo in van mijn geneesmiddelen. En dan al die bijwerkingen. Ik ben ermee gestopt”

771 determinanten voor therapietrouw

Barrières specifiek voor adolescenten (met astma)

Naar betere therapietrouw

Signaleren van therapieontrouw

Achterhalen barrières voor therapietrouw

Stimuleren van therapietrouw

Vraag 5 / Slido

Goede communicatie kan de therapietrouw met **bijna 20%** verbeteren

Waar

Niet waar

Hoe belangrijk is communicatie?

In signaleren, bespreken en stimuleren

Barrières therapietrouw

- Veel modellen om barrières te beschrijven.
- Voorbeeld:
perceptions and practicalities approach

Therapieontrouw: onbewust

“Ik bedenk mij ‘s avonds in bed wel eens dat ik niet gepuift heb”

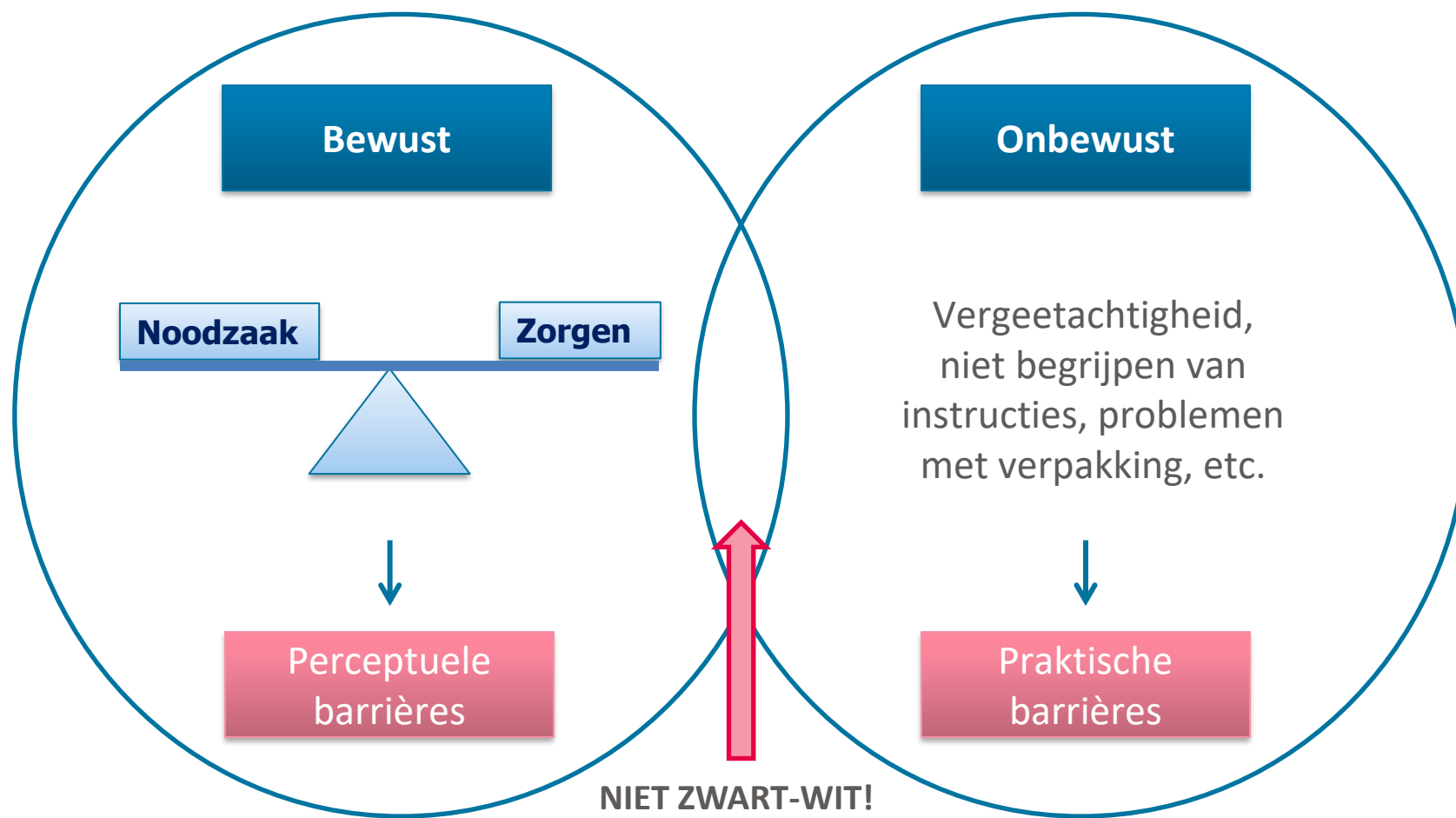

Therapieontrouw: bewust

“Soms heb ik gewoon geen zin om insuline te spuiten, bijvoorbeeld op schoolkamp”

Type barrières

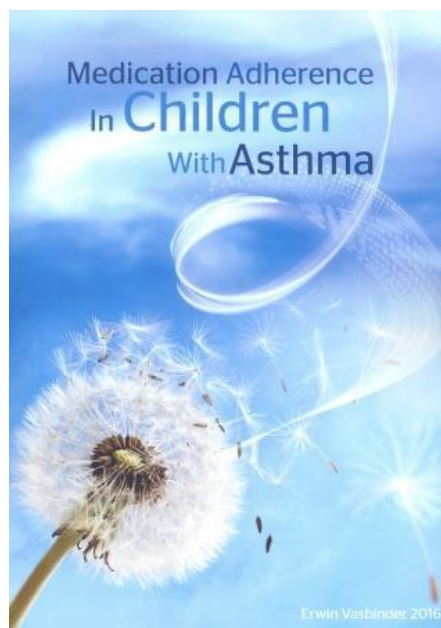
3. Stimuleren therapietrouw

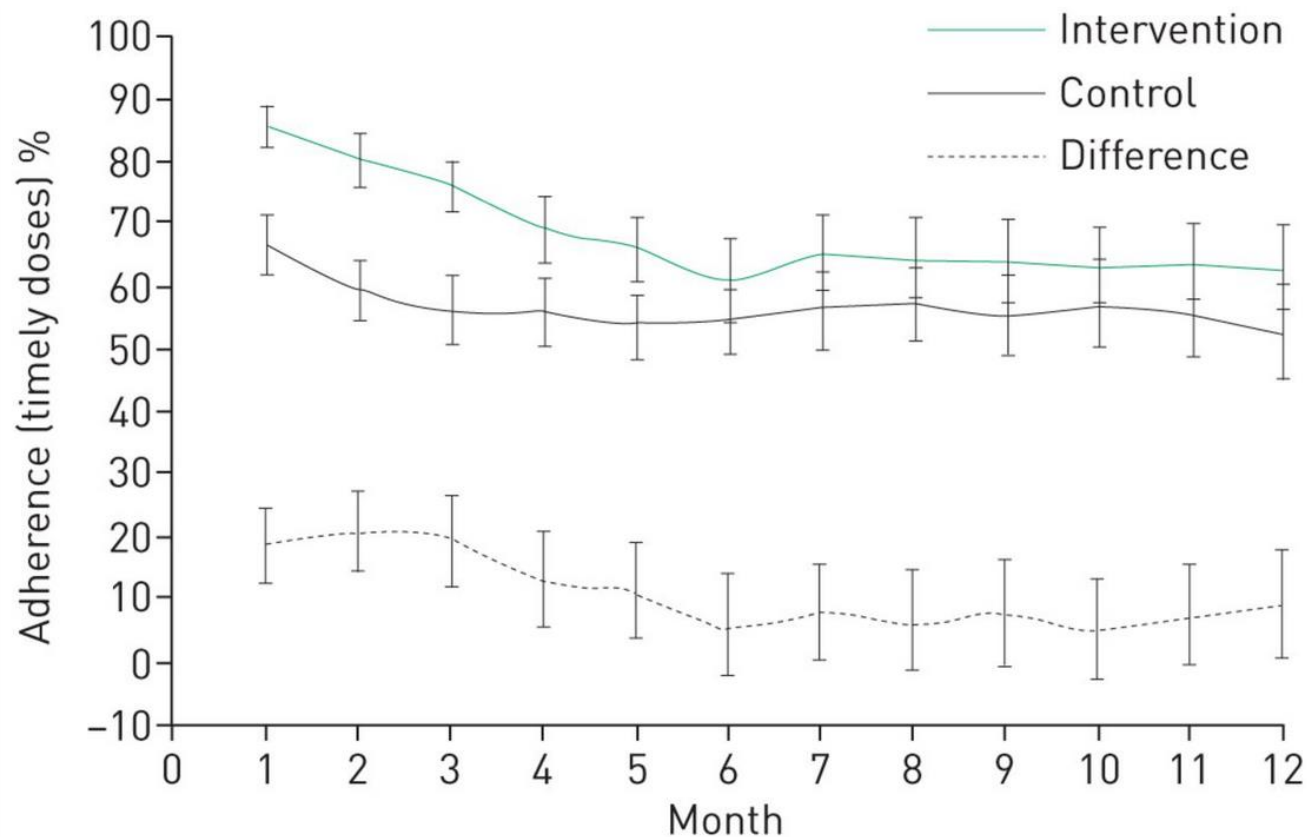
Therapietrouw bevorderen is maatwerk

Voorbeeld 1: Real Time Medication Monitoring

- RCT, interventiegroep: n=108, controlegroep: n=111
- Kinderen met astma, 4-11 jaar, die ICS gebruikten
- Vijf ziekenhuizen
- E-haler voor 12 maanden, die elk pufje registreert
- Wanneer een dosis overgeslagen: sms-herinnering
- Richt zich op de barrière *vergeten*
- Uitgangspunt: One size fits all oplossing

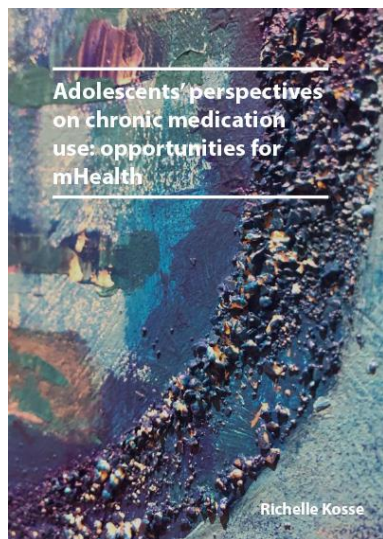

Intervention	99	91	86	83	78	72	67	65	63	59	54	54
Control	108	99	97	94	90	82	74	72	69	66	60	56
Total	207	190	183	177	168	154	141	137	132	125	114	110

The effect of the text message intervention on adherence to inhaled corticosteroid treatment: adjusted mean adherence per treatment group, and the difference, over the course of the study period.

- Significant verschil tussen interventie- en controlegroep (15% meer innames gemiddeld in 1^e half jaar, 9% in laatste half jaar)
- Grote uitval
- Geen effect op klinische uitkomst
- Richtte zich op alle kinderen, vooraf geen selectie

Voorbeeld 2: ADAPT studie

- Adolescenten met astma, 12-18 jaar, die ICS gebruikten (87 interventie, 147 controle)
- 66 openbare apotheken in cluster RCT
- App met diverse features, ontwikkeld met input van adolescenten, gekoppeld aan apotheekstelsel
 - Monitoren van symptomen (CARAT)
 - Kort filmpjes over astma-gerelateerde onderwerpen
 - Herinneringsfunctie
 - Chatfunctie met apotheek, andere adolescenten met astma
- Apotheek kan monitoren en contact opnemen

Table 2. Mean outcomes (with standard deviation) and the intervention effect on the validated outcome measurements.

	Control (N = 147)		Intervention (N = 87)		Intervention effect	
	Baseline	Follow-up	Baseline	Follow-up	p value ^a	Effect size (95% CI)
Medication Adherence Report Scale (MARS)						
Total	20.4 (4.0)	19.3 (5.1)	20.4 (3.9)	19.9 (4.0)	0.25	+0.60 (−0.43; 1.63)
Control of Allergic Rhinitis and Asthma Test (CARAT)						
Total	19.8 (5.6)	20.9 (5.1)	19.3 (5.3)	20.7 (5.2)	0.81	+0.13 (−0.95; 1.22)
Allergic rhinitis	7.1 (3.1)	7.6 (2.7)	7.3 (3.2)	7.6 (2.8)	0.78	−0.10 (−0.82; 0.62)
Asthma	12.7 (3.8)	13.3 (3.4)	12.1 (3.2)	13.1 (3.5)	0.51	+0.23 (−0.47; 0.93)
Pediatric Asthma Quality of Life Questionnaire (PAQLQ)						
Total	6.0 (1.0)	6.1 (0.9)	5.8 (0.9)	6.0 (0.8)	0.71	+0.03 (−0.13; 0.20)
Symptoms	5.7 (1.2)	6.0 (1.0)	5.6 (1.0)	5.9 (1.0)	0.71	−0.04 (−0.25; 0.17)
Activity limitation	5.5 (1.1)	5.6 (1.0)	5.2 (1.2)	5.6 (1.1)	0.34	+0.11 (−0.12; 0.34)
Emotional function	6.5 (0.8)	6.6 (0.8)	6.4 (0.9)	6.5 (0.8)	0.55	+0.05 (−0.11; 0.21)

CI, confidence interval.

a

Calculated with mixed-effects model.

Geen effect gevonden op therapietrouw en op astmacontrole

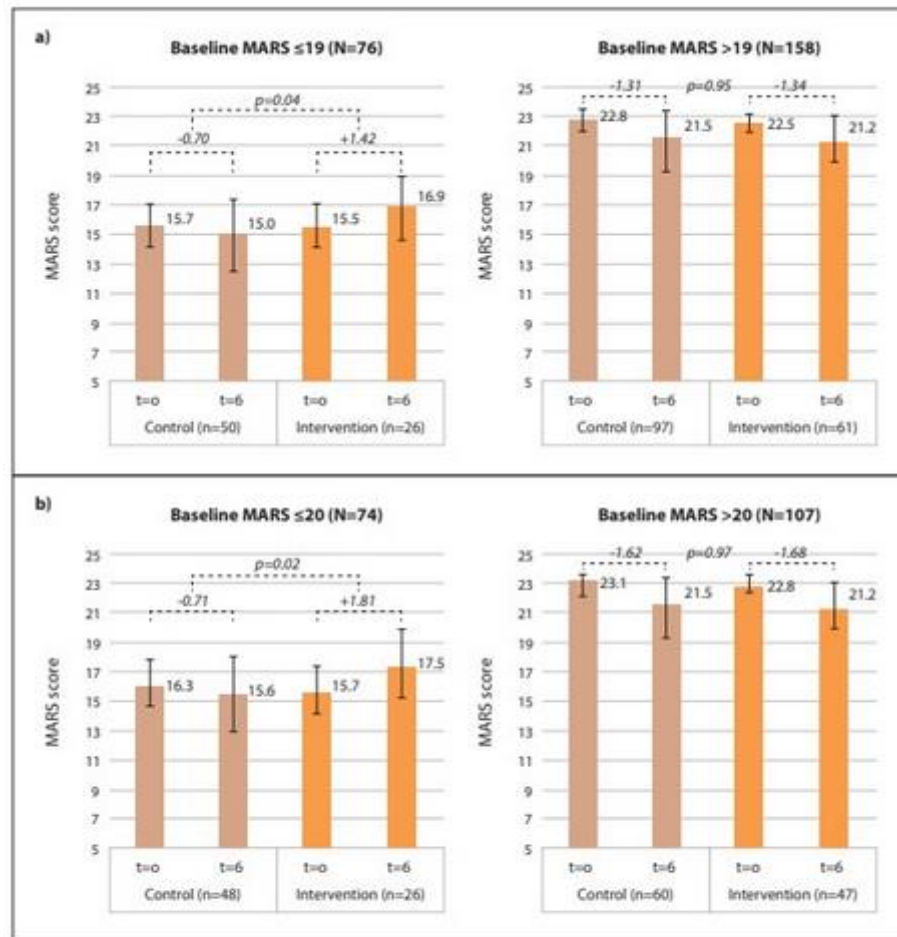

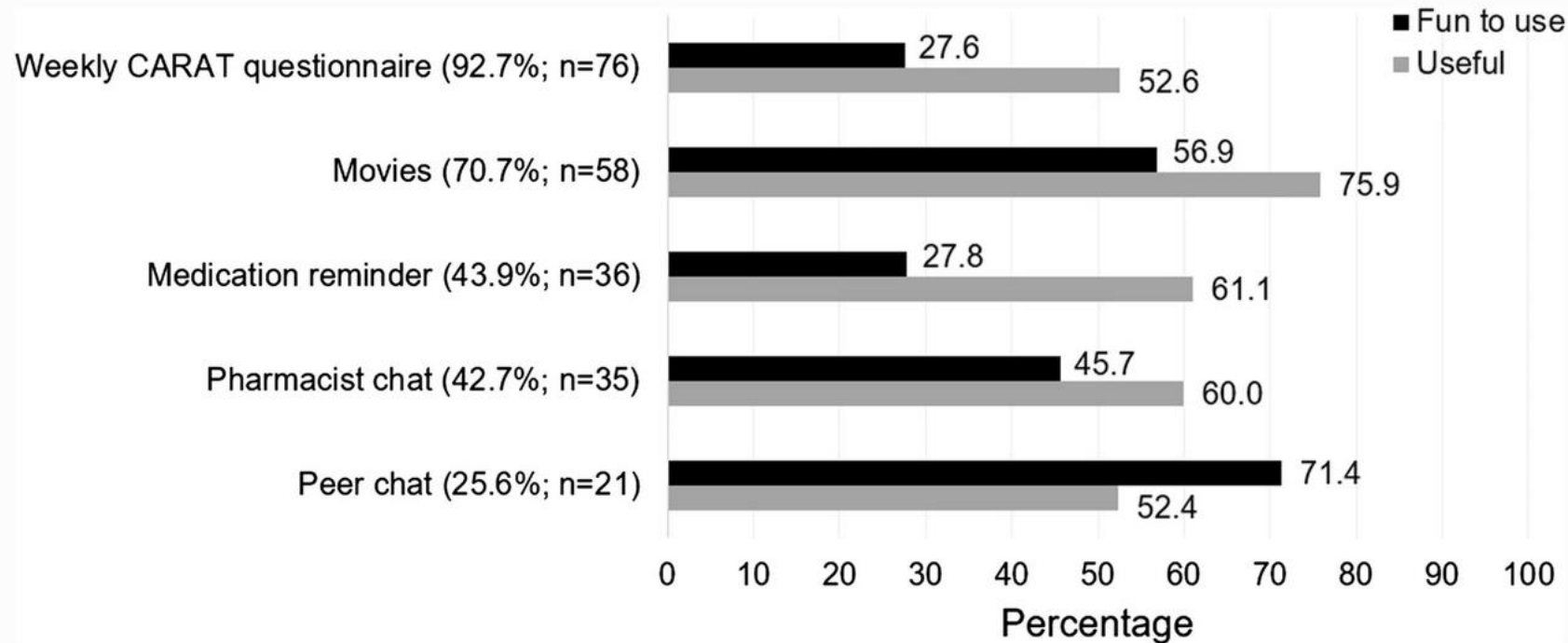
Figure 2a. The mean Medication Adherence Report Scale (MARS) score at start (t=0) and end of follow-up (t=6) of 234 patients with low adherence (left) or high adherence rates (right) per group.

Figure 2b. The mean Medication Adherence Report Scale (MARS) score at start (t=0) and end of follow-up (t=6) of 181 uncontrolled patients (Control of Allergic Rhinitis and Asthma Test ≤ 24) with low adherence (left) or high adherence rates (right) per group.

Wel effect gevonden op therapietrouw bij adolescenten met slechte baseline therapietrouw

Fig. 1

From: [Evaluation of a mobile health intervention to support asthma self-management and adherence in the pharmacy](#)

Self-reported use per component of the ADolescent Adherence Patient Tool (ADAPT), sorted from most to less used (N = 82), and the percentage of users who perceived the component as fun to use (black) or useful (grey). CARAT control of allergic rhinitis and asthma test

- Nuttigst: filmpjes, herinnering en chat
- Fun to use: chat met andere adolescenten

In de praktijk

- Follow-up vragen
- Belang van goede communicatie & informatie
- Waarneembare trends, bijv in leeftijd

Geletterdheid,
gezondheidsvaardigheden

Therapietrouw is niet
vanzelfsprekend

Therapietrouw verklaren en
oplossen is complex

Goede communicatie & informatie is een
belangrijke basisvoorwaarde

Kennis voor
betere zorg

Marcia Vervloet

SENIOR ONDERZOEKER

Email: M.Vervloet@nivel.nl

NIVEL

Kennis voor betere zorg